

Rada
Európskej únie

V Bruseli 31. októbra 2023
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Prilákanie talentovaných žien do odborov prírodných vied, techniky, inžinierstva, umenia a matematiky (STEAM) – <i>diskusia o smerovaní</i>

Predsedníctvo po konzultácii s výborom pre vzdelávanie vypracovalo podkladový dokument uvedený v prílohe, ktorý sa predkladá ako základ diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport 23. novembra 2023.

**Prilákание talentovaných žien do odborov prírodných vied, techniky, inžinierstva, umenia
a matematiky (STEAM)**

Podkladový dokument predsedníctva

Technologická transformácia je jedným zo základných prvkov hospodárskeho a sociálneho pokroku Európskej únie (EÚ) a celého sveta. Zároveň sa zdá, že faktorom, ktorý bude mať v budúcnosti, ktorá sa už stáva realitou, mimoriadny vplyv, je rozvoj umelej inteligencie. V dôsledku toho rastie dopyt výrobného sektora aj trhu práce po väčšom počte odborníkov s profilmi STEAM¹. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia na túto požiadavku reagovať. V záujme zvládnutia budúcich výziev bude potrebné podnietiť talent všetkých našich mladých ľudí. Značný počet mladých ľudí, najmä dievčat a mladých žien, si však naďalej vyberá cestu odbornej prípravy mimo vedy a techniky.

¹ Ako vyplýva z názvu, STEAM je skratka vytvorená zo slov veda, technika, inžinierstvo, umenie a matematika v anglickom jazyku. V tomto dokumente je súčasťou skratky aj písmeno A, čo zahŕňa umenie, inováciu a tvorivosť, pričom sa sleduje holistickejšia vízia univerzity Rhode Island School of Design z roku 2010, v rámci ktorej sa tvorivosť považuje za jeden z kľúčových faktorov rozvoja zvedavosti, inovácie a hľadania rozmanitých riešení.

Z najnovších štatistík vyplýva, že rodové stereotypy vo vzdelávaní stále pretrvávajú². Napríklad v členských štátoch Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)³ sa výrazne zvýšil počet žien s terciárnym vzdelaním; vo väčšine krajín už v skutočnosti predstavujú väčšinu. Podiel žien v oblastiach súvisiacich so vzdelávaním (80 %), zdravím (80 %) a sociálnymi vedami (70 %) je od roku 2005 relatívne stabilný. V rokoch 2005 – 2020 sa však takmer nezmenil percentuálny podiel inžinierok a zostal na úrovni približne 25 %. Najznepokojujúcejšia je však skutočnosť, že podiel absolventiek v odboroch súvisiacich s IKT klesol o tri percentuálne body a v súčasnosti predstavuje len 20 % z celkového počtu absolventov.

Ak sa má znížiť rodový rozdiel v zamestnanosti, je potrebné odstrániť nerovnováhu medzi študentmi a študentkami v rôznych oblastiach STEAM. Túto situáciu zhoršuje aj skutočnosť, že v prípade mladých žien je vyššia pravdepodobnosť ako v prípade mladých mužov, že sa stanú neaktívnymi v dôsledku opatrovateľských povinností, ako je starostlivosť o deti alebo závislé dospelé osoby, či iných osobných alebo rodinných povinností⁴. Rada preto odporúča, aby členské štáty „zosúlادili ponuky zamestnania s príslušnými zásadami Európskeho piliera sociálnych práv, čím sa zabezpečí rovnaké zaobchádzanie a rovnaké príležitosti pre ženy a mužov vo všetkých oblastiach“.

² Brussinová, O. a McBrienová, J. (2022), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems (Rodové stereotypy vo vzdelávaní: politiky a postupy uplatňované v záujme riešenia rodových stereotypov vo vzdelávacích systémoch OECD)*, OECD Education Working Papers, No. 271, OECD Publishing, Paríž.

³ Encinas-Martínová, M. a Cherianová, M. (2023), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills (Rod, vzdelávanie a zručnosti: pretrvávajúce rodové rozdiely vo vzdelávaní a zručnostiach)*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paríž.

⁴ Odporúčanie Rady z 30. októbra 2020 o moste k pracovným miestam – posilnení záruky pre mladých ľudí, a ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 372, 4.11.2020, s. 1 – 9).

Rovnosť, začlenenie a propagácia povolání v oblastiach STEAM sú pre Radu EÚ kľúčové. Inkluzívne vzdelávanie a odborná príprava znamenajú teda aj rozvíjanie rodovej citlivosti vo vzdelávacích procesoch a v inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy a spochybňovanie a odstraňovanie rodových stereotypov, najmä tých, ktoré obmedzujú chlapcov a dievčatá pri výbere študijného odboru⁵.

V súčasnosti je mimoriadne ťažké reagovať na dopyt výrobného odvetvia po odborníkoch z odborov STEAM. Vo všetkých krajinách je potrebných viac ľudí, mužov a žien, ktorí sú vyškolení v týchto odboroch. Ak by mladé ženy boli v týchto odboroch vzdelané v rovnakom rozsahu ako ich mužskí rovesníci, tento problém by sa podstatne znížil.

Rodová rovnosť nie je len morálnou povinnosťou, ale aj kľúčovým faktorom pri vytváraní silnejších, udržateľnejších a inkluzívnejších hospodárstiev. Krajiny EÚ si plne uvedomujú výzvu, ktorú súčasná situácia predstavuje pre naše systémy vzdelávania a odbornej prípravy a v konečnom dôsledku aj pre pokrok a rozmach našich krajín. Takisto uznávajú, že početné iniciatívy, ktoré sa už realizujú, neprinášajú očakávané výsledky. Jednou z najväčších výziev pre naše systémy vzdelávania a odbornej prípravy je aj naďalej motivácia a vzbudenie záujmu dievčat a mladých žien o oblasti STEAM na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy, najmä vo vysokoškolskom vzdelávaní vrátane vyššieho odborného vzdelávania a prípravy, ako aj univerzitného vzdelávania. Ak sa to podarí, pomôže to dosiahnuť pokrok pri odstraňovaní segregácie v zamestnaní. Okrem toho sa účasťou žien zlepší reakcia na potreby trhu práce a v konečnom dôsledku sa podporí hospodársky a sociálny rozvoj v našich krajinách.

• ⁵ Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) (Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti predsedníctvo vyzýva ministrov, aby zvážili nižšie uvedené otázky na účely diskusie na túto tému.

Otázky na diskusiu:

- Čo považujete za najväčšie výzvy pri znižovaní rodových rozdielov v disciplínach STEAM?
- Aké iniciatívy by sa mohli začať vo vnútroštátnom aj európskom kontexte s cieľom prilákať talentované ženy do vzdelávania a odbornej prípravy v odboroch STEAM?
